

DET TALTE ORD GÆLDER
Samråd den 23. maj 2013

[Samrådspørgsmål A

Ministeren bedes uddybe de mest betydningsfulde dele for forswarets fremtid i L 200.

Spørgsmålet er stillet i relation til lovforslag L 200 om forswarets uddannelser og om organiseringen af ledelsen af forsaret.]

Taleseddel

- I det stillede spørgsmål er jeg blevet bedt om at uddybe de dele af lovforslaget L 200 vedrørende ændring af forsvarsloven, som er mest betydningsfulde for forswarets fremtid, og det gør jeg selvfølgelig meget gerne.
- Som bekendt indeholder lovforslaget både en del vedrørende forswarets uddannelser og en del vedrørende organiseringen af ledelsen af forsaret. Jeg forstår, at udvalget ønsker, at jeg berører begge forhold, og det vil jeg naturligvis gøre.
- Begge dele har betydning for forswarets fremtid på hver deres måde.
- Den del af lovforslaget, som vedrører forswarets uddannelser, er i bund og grund udtryk for de ønsker, regeringen generelt har på uddannelsesområdet.
- Med lovforslaget inddrages forswarets uddannelser i regeringens arbejde med at forbedre overgangene fra én uddannelsessektor til en anden uddannelsessektor og med at sikre, at det bedst mulige udbud af uddannelser findes på tværs af sektorer.

DET TALTE ORD GÆLDER

- Formålet med lovforslaget er altså at tilnærme forsvarets uddannelser til de civile uddannelsesstilbud for at øge fleksibiliteten mellem forsvarets uddannelser og de civile uddannelsesstilbud.
- Samtidig vil forsvarets uddannelser bevare den høje grad af militær faglighed, som gør, at vores soldater uddannes på et højt militærfagligt niveau, der blandt andet sætter dem i stand til at løse opgaver i verdens brændpunkter.
- Flexibiliteten vil blandt andet blive øget i kraft af forsvarets arbejde med gradvis akkreditering af en række af forsvarets uddannelser, og ved at mulighederne for skift mellem det militære og det civile arbejdsmarked øges.
- Akkreditering af en række af forsvarets uddannelser vil gøre det tydeligt for det civile uddannelsessystem og for civile arbejdsgivere, hvilket uddannelsesniveau en person har opnået ved forsvarets uddannelse.
- Det vil styrke den enkeltes muligheder for at skifte mellem det militære og civile arbejdsmarked.
- Akkreditering af en række af forsvarets uddannelser vil desuden i sig selv medføre, at disse uddannelser undergives den samme form for kvalitetssikring som andre uddannelser.
- Akkrediteringen er endvidere central for forsvarets arbejde med den nye model for den grundlæggende officers-

uddannelse, som er en del af Aftale på Forsvarsområdet 2013-2017.

- Forsvaret vil således søge den nye grundlæggende officersuddannelse akkrediteret som en diplomuddannelse.
- Det forventes, at op mod 2/3 af de studerende på den nye grundlæggende officersuddannelse vil blive rekrutteret fra forsvarets egne rækker.
- Tilsvarende forventes det, at op mod 1/3 vil blive rekrutteret fra det civile liv på baggrund af en forudgående civil uddannelse.
- Disse udefra-rekrutterede vil blive ansat i forsvaret med henblik på at gennemgå den grundlæggende officersuddannelse.
- Forsvaret vil også søge videreuddannelsen af officerer akkrediteret som en masteruddannelse.
- Lovforslaget giver endvidere mulighed for, at eventuel overskudskapacitet på nogle af forsvarets uddannelser kan udbydes til andre uden for forsvaret, så de også følger dele af uddannelserne.
- Samlet betyder det for forsvaret, at uddannelserne kan beriges med yderligere perspektiver og erfaring fra de udefrakommende studerende.

- Og tilsvarende betyder det, at de, som ikke har valgt forsvaret som arbejdsplads, alligevel kan få del i den viden, som eksisterer i forsvaret.
- Det betyder også, at forsvarets ansatte forventes at få en større bredde – eller som det hedder; diversitet – i deres uddannelsesmæssige baggrund.
- Og helt generelt ser jeg dette som en styrke for forsvaret – også i fremtiden.
- Lovforslagets bestemmelser om forsvarets uddannelser er således overordnet set et skridt på vejen til et mere fleksibelt og gennemskueligt uddannelsessystem – og et forsvar der nyder godt af en palet af kompetencer.
- Jeg vil nu vende mig til den del af lovforslaget, som vedrører organiseringen af ledelsen af forsvaret.
- Der er et ønske om, at jeg skal uddybe de mest betydningsfulde dele for forsvarets fremtid.
- Generelt er der ingen direkte konsekvenser for forsvaret som sådan af lovforslaget, men fleksibiliteten til fremadrettet at tilpasse organiseringen af ledelsen af forsvaret til aktuelle behov vil selvfølgelig få betydning for den fremtidige ledelse og styring af forsvaret og dermed også for forsvaret.

- Formålet med lovforslaget er at tilsikre, at organiseringen kan tilpasses aktuelle behov. Det er blot vanskeligt på forhånd at beskrive den konkrete betydning for forswarets fremtid.
- Når jeg gør opmærksom på, at der ikke er direkte konsekvenser, så skyldes det for det første, at lovforslaget intet ændrer for så vidt angår forswarets formål eller opgaver, som de er beskrevet i gældende lov.
- Lovforslaget ændrer for det andet heller ikke størrelsen, sammensætningen og organiseringen af værnene eller af organer til støtte for værnene eller for den sags skyld forswarets budget, som det er aftalt i den gældende politiske aftale på forsvarsområdet.
- Lovforslaget berører alene organiseringen af den øverste ledelse og dermed stillingen som forsvarschef, stillingen som chef for forsvarsstaben og forsvarsstaben.
- Regeringen ønsker med lovforslaget at tilvejebringe mulighed for, at den til enhver tid siddende forsvarsminister, i videre omfang end det er tilfældet med gældende lovgivning, administrativt kan fastlægge den nærmere organisering af ledelsen af forsaret i forhold til aktuelle behov. Dette skal dog ske inden for rammerne af de begrænsninger, der er angivet i lovforslaget, hvilket jeg vil vende tilbage til.

- Målet om øget fleksibilitet ligger regeringen meget på sinde, og jeg er som forsvarsminister selvsagt også meget optaget af det.
- Det handler om til enhver tid at kunne organisere den øverste ledelse af forsvaret bedst muligt i forhold til de aktuelle behov.
- Man kan så med god ret spørge, om det har været et problem indtil nu, at der ikke har været fleksibilitet – og hvilke konsekvenser, det i givet fald har haft?
- At svare på det spørgsmål er sammenligneligt med en form for kontrafaktisk historieskrivning – hvad ville der være sket, hvis der var truffet en anden beslutning i fortiden? – og det tror jeg er bedst at overlade til historikere.
- Lad mig i stedet sige noget mere om behovet for tilpasning af den aktuelle organisering og om behovet for fleksibilitet i fremtiden.
- Først behovet for tilpasning.
- Jeg vil gerne gå næsten 10 år tilbage til december 2003, da den tidligere regering modtog en analyse af organiseringen mellem Forsvarsministeriets departement og Forsvarskommandoen. Den analyse er som bekendt efter anmodning blevet oversendt til Forsvarsudvalget.
- Jeg synes, det er interessant, at man også for 10 år siden fandt det nødvendigt at overveje alternativer til den

nuværende organisering under henvisning til den sikkerhedspolitiske udvikling og de afledte krav/behov.

- Behovet er ikke mindre, og det gælder, selvom afvejningen af fordele og ulemper ved integration er en anden, end den var i 2003.
- Lad mig citere fra analysen (og jeg citerer): "I det omfang den nuværende organisering ikke lever op til de krav, de nye vilkår stiller, bør organiseringen selvsagt ændres. Omvendt er en sådan konstatering ikke ensbetydende med, at den nuværende organisering har været uhensigtsmæssig, men snarere at tiderne har ændret sig".
- Det, synes jeg, er en vigtig pointe. Organiseringen af ledelsen af forsvaret må kunne tilpasse sig, på samme måde som forsvaret i øvrigt løbende tilpasses udviklingen, men det er ikke ensbetydende med, at tidligere organiseringer eller beslutninger om forsvaret i øvrigt har været forkerte.
- De har givetvis været rigtige i forhold til daværende behov.
- Det gælder også den nuværende organisering af ledelsen af forsvaret, som givetvis var hensigtsmæssig under den kolde krig, da forsvarschefens vigtigste opgave var at producere brugbare militære styrker og fastholde et højt beredskab, og herunder evnen til at mobilisere.

- I tilfælde af en konflikt var det forudset, at styrkerne skulle stilles til rådighed for NATO's øverstkommanderende for de fælles forsvarsstyrker.
- Forsvarschefens primære opgave ville i den situation være at rådgive den danske regering i forhold til militærfaglige aspekter af de beslutninger, som ville skulle træffes under konflikten.
- Jeg tror ikke, jeg røber nogen hemmeligheder ved at fortælle, at det derfor også var planen, at forsvarschefen i givet fald skulle placeres sammen med forsvarsministeren med en mindre stab og ikke blive i Vedbæk mere end 20 kilometer fra forsvarsministeren og den øvrige regering.
- Situationen i dag er heldigvis anderledes. Der er ingen direkte konventionel militær trussel mod dansk territorium og intet behov for et mobiliseringsforsvar.
- Siden den kolde krigs afslutning har danske militære styrker imidlertid næsten konstant været indsat i stadigt vanskeligere og desværre også tabsgivende operationer. Der har været tale om internationale indsættelser side om side med enheder og soldater fra andre lande. Operationerne har været og er komplekse. Danske soldater skal både kunne kæmpe og samarbejde med lokale myndigheder, NGO'er og danske og internationale bistandsorganisationer, ligesom de også selv er engageret i genopbygningsprojekter.

- Den nuværende organisering af ledelsen af forsvaret er ikke indrettet efter denne situation, hvor danske enheder er indsat i internationale operationer på daglig basis. Det ville også være meget at forlange af vores forgængere, at de skulle have valgt en grundstruktur i 1970, som både passede under den kolde krig, i tiden herefter, og som også vil være hensigtsmæssig i den fremtid, som vi endnu ikke kender.
- Udviklingen siden den kolde krigs afslutning og dens konsekvenser er beskrevet både i redegørelsen fra 2003, som den daværende regering fik udarbejdet, og i den redegørelse, som regeringen fik udarbejdet sidste år.
- Lad mig understrege, at der selvfølgelig er sket løbende tilpasninger inden for gældende lovgivnings rammer, f.eks. blev Forsvarskommandoen flyttet fra Vedbæk til Holmen i 2006.
- Lad mig kort gentage de vigtigste pointer om de ændrede behov.
- Siden den kolde krigs afslutning har forsvarets kapaciteter været indsat internationalt i en global sikkerhedspolitisk situation præget af kompleksitet, dynamik og uforudsigelighed.
- Danmark har ydet markante bidrag i kraft af en vellykket omstilling af dansk forsvar, som mine forgængere og forligskredsen har været ansvarlige for.

- Der har været tale om operationer inden for hele spektret af krisestyringsoperationer.
- Denne udvikling har betydet, at den tidligere så skarpe sondring mellem fred, krise og krig er blevet udvisket.
- Danske enheder indsættes typisk i regi af en multinational indsats. Det indebærer deltagelse i den multinationale beslutningsproces samt tæt og løbende koordination med de lande, man samarbejder med i operationsområdet.
- Hertil kommer, at indsættelsen af forsvarets kapaciteter typisk sker i en samtænkt indsats med en række ikke-militære instrumenter.
- Det forudsætter en løbende koordination med ikke-militære aktører både nationalt og internationalt, herunder i operationsområdet.
- Samlet betyder ovenstående, at skellet mellem politiske og militære aspekter er blevet mere udvisket end tidligere. De må og skal i højere grad betragtes i sammenhæng. Det understreges både i 2003-analysen og i 2012-redegørelsen.
- Denne udvikling har betydet, at behovet for løbende politisk/civil/militær kontakt og koordination i den interne beslutningsproces og styring i forsvaret er langt større end tidligere.
- Det gælder både generelt og konkret i det løbende samarbejde med andre nationale og internationale aktører.

Behovet er særligt udtalt i forbindelse med internationale indsættelser af forsvarrets kapaciteter.

- Konkret er der behov for hurtigere og hyppigere stillingtagen, og det forudsætter en løbende sammenstilling af typisk en række militære og ikke-militære aspekter.
- Den nuværende adskilte organisering indebærer en arbejdsgang, hvor en sag behandles adskilt eventuelt over flere omgange, før der kan etableres et samlet beslutningsgrundlag. Det er en udfordring under de nuværende mere dynamiske rammebetingelser, som jeg har beskrevet, hvor der er behov for løbende stillingstagen ofte under stort tidspres.
- I den forbindelse er det også en udfordring, hvis beslutningsvejene er for lange. Det har betydning for evnen til hurtigt at formidle informationer, rådgivning, beslutninger og direktiver for opgaveløsningen.
- En sådan arbejdsgang betyder også dobbeltarbejde på en række områder, hvor en integreret arbejdsgang ville være mindre ressourcekrævende og hurtigere.
- Det skal ses i sammenhæng med den væsentligt øgede fokus på yderligere at effektivisere ressourceudnyttelsen og opgavevaretagelsen i den offentlige sektor, herunder gennem løbende organisationsudvikling.

- Forsvarets styringsopgaver er komplekse. Der er – også som følge af eksterne krav herom – sket markante forbedringer gennem de seneste år.
- I både departementet og i Forsvarskommandoen er det i den forbindelse en prioritet at styrke sammenhængen mellem planlægning og budgetlægning.
- Forsvarskommandoens budget udgør ca. 90 pct. af ministerområdets budget og omfatter både de operative kommandoer og støttende funktionelle tjenester. De funktionelle tjenester støtter hele ministerområdet, hvilket med den nuværende konstruktion er en udfordring for departementets mulighed for direkte tilsyn og styring.
- Den øgede vægt på styring og tilsyn medfører desuden i et vist omfang overlap og duplikation og dermed dobbeltarbejde i den nuværende adskilte organisering.
- Også fremadrettet er det sandsynligt, at den sikkerhedspolitiske udvikling vil være karakteriseret ved stor kompleksitet, dynamik og uforudsigelighed med pludselige ændringer og nye udfordringer.
- Også forventningen om stadig mere effektiv styring og ressourceudnyttelse ser ud til at være et blivende vilkår.
- Det er regeringens opfattelse og erfaring, at den nuværende organisering af ledelsen af forsvaret ikke længere i tilstrækkelig høj grad tilfredsstillende de aktuelle behov.

- Det er mit indtryk, at den daværende regering i nogen grad nåede til samme konklusion i 2003.
- Som i 2003 handler det fortsat om betydningen af den daglige personlige kontakt mellem den øverste politiske og militære ledelse, om minimering af dobbeltarbejde, om at understøtte opfattelsen af forsvaret som ét sammenhængende område med én ledelse, om forbedret informationsudveksling og dialog – det er overvejelser, som alle fremgår af 2003-redegørelsen, og som fortsat er aktuelle.
- Det er således ikke nogen helt ny erkendelse. Under den daværende regering blev Forsvarskommandoen flyttet fra Vedbæk til København – og i hvert fald i geografisk forstand – tættere på departementet, ligesom der var overvejelser om at samplacere forsvarschefen og en mindre stab med departementet. Formålet var at understøtte et tættere samspil mellem den politiske og militære ledelse.
- Redegørelsen fra 2012 peger på mange af de samme udfordringer, som blev beskrevet i 2003, trods flytningen af Forsvarskommandoen i 2006. Det er en del af baggrunden for, at regeringen nu ønsker at skabe mere fleksibilitet.
- Lad mig sige mere om behovet for fleksibilitet.
- Under 1. behandlingen var der flere ordførere, som fandt det bekymrende, at opgive at lovgive i detaljer om organiseringen af ledelsen af forsvaret, og i stedet indsætte

en bemyndigelse til den enhver tid siddende forsvarsminister. Også selvom der er tale om en bemyndigelse inden for en række rammer og begrænsninger, som jeg skal vende tilbage til senere.

- I den forbindelse vil jeg gerne henvide til forsvarslovens § 10, hvori det bestemmes – og jeg citerer: "Forsvarsministeren fastsætter størrelsen, sammensætningen og organisationen af hæren, søværnet og flyvevåbnet, herunder styrker m.v. til løsning af internationale opgaver, samt af organer til støtte for forsvaret".
- Bemyndigelsen blev oprindeligt indsat i loven i 1960 i stedet for tidligere meget detaljerede bestemmelser i lovgivningen. Den nuværende formulering stammer grundlæggende fra 1982 loven, hvor den blev indsat under henvisning til behovet for løbende at kunne tilpasse forsvaret til udviklingen på det sikkerhedspolitiske og det teknologiske område samt til de økonomiske rammer.
- Hvorfor skulle det være problematisk at indsætte en tilsvarende bemyndigelse i forhold til organiseringen af ledelsen af forsvaret, kan man spørge sig selv om. Så hvis nogen er bekymret over bemyndigelsesbestemmelsen i § 11, så bør man vel nok være endnu mere bekymret over den mere end 30 år gamle gældende bestemmelse i den foregående paragraf, § 10.

- Jeg er selvfølgelig klar over, at de spørgsmål, der omtales i § 10, og forswarets budget aftales i kredsen af forligspartier – det er vi helt enige om – men pointen i denne forbindelse er, at der ikke lovgives herom – at man anvender vidtgående bemyndigelseslovgivning på forswarets område.
- Hvis man ser på organiseringen i andre NATO-lande, så fremgår det af 2012-redegørelsen, at de fleste NATO-lande har en tæt forbindelse mellem den øverste militære og politiske ledelse, enten gennem geografisk samling eller gennem variationer af organisatorisk integration.
- Siden afslutningen på den kolde krig har der været en klar tendens i retning af integration.
- Gældende lovgivning forhindrer integration og sætter således snævre rammer for mulighederne for at tilpasse organiseringen i fremtiden.
- Det er baggrunden for regeringens lovforslag. Der er efter regeringens opfattelse således både behov for en tilpasning af den nuværende organisering og for, at det fremadrettet i højere grad overlades til den siddende forsvarsminister at fastsætte den nærmere organisering.
- Der er god grund til at formode, at også fremtiden vil byde på pludselige ændringer og nye udfordringer, som vil kræve organisatoriske tilpasninger.

- Lad mig understøtte, at forsvarsministeren efter lovforslaget ikke frit kan fastsætte den nærmere organisering. Det skal ske inden for de lovbestemte rammer og begrænsninger, og der er således ikke på nogen måde tale om – sådan som det blev udtrykt i forklaringen i dag på samrådet – at bestemmelsen reelt giver ministeren en blancocheck til at fastlægge organiseringen af forsvarets øverste ledelse. Det er simpelthen forkert.
- Lovforslaget lægger således op til at opretholde en særlig bestemmelse om stillingen som forsvarschef og i tilknytning hertil angive centrale aspekter af forsvarschefens ansvar.
- Det afspejler den betydning, som regeringen tillægger, at der er klarhed over ansvaret for den militære rådgivning og for den operative ledelse af danske militære styrker.
- Det er min opfattelse, at lovforslaget rummer den rigtige balance mellem på den ene side den ansvarlige ministers mulighed for at organisere ledelsen af sit ministerområde, som det ses mest hensigtsmæssigt, og på anden side hensynet til ved lov at sikre klarhed over den operative ledelse af danske militære styrker og over ansvaret for den militærfaglige rådgivning.
- Loven fastholder således, at forsvarschefen som hidtil er den øverste militærfaglige rådgiver, og at forsvarschefen fortsat kan give sin militærfaglige rådgivning direkte til

forsvarsministeren. Forsvarschefens rådgivningsansvar omfatter alle militærfaglige spørgsmål.

- Forsvarschefen har endvidere uændret den operative ledelse af danske militære styrker. Det fremgår af bemærkningerne, at det både omfatter værnsspecifikke og værnsfælles operative kapaciteter.
- Det følger også, at det selvsagt fortsat er forsvarschefen, som har ansvar for den militærfaglige vurdering af, om støtten til danske militære styrker muliggør, at disse kan løse forudsete og pålagte opgaver.
- Endelig er forsvarschefen fortsat den øverste militære repræsentant internationalt og skal fortsat have den fornødne værnsfælles stabsstøtte og en fast stedfortræder.
- Disse centrale forhold vedrørende forsvarschefens opgaver, ansvar mv. kan ikke ændres uden i forbindelse med en lovændring.
- Lad mig for en god ordens skyld nævne, at lovforslaget selvsagt løbende er drøftet med den nuværende forsvarschef.
- En vedtagelse af lovforslaget vil ikke i sig selv indebære, at den nuværende organisering skal ændres, men det vil åbne mulighed herfor ved at give den til enhver tid siddende forsvarsminister mulighed for at tilpasse organiseringen af ledelsen af forsvaret til aktuelle behov.

- I forhold til den nuværende organisering vil det betyde, at det vil være muligt at integrere den øverste politiske/civile/militære ledelse og dermed nedlægge Forsvarskommandoen, men at stillingen som forsvarschef og dennes grundlæggende ansvar, opgaver mv. fortsat vil være lovbestemte.
- Lad mig for god ordens skyld slå fast, at den fleksibilitet, som lovforslaget indebærer, selvfølgelig også vil gælde for min efterfølger og kommende regeringers forsvarsministre.
- Grundlæggende og principielt mener jeg også, at det må være op til den siddende forsvarsminister – under ansvar over for Folketinget og efter drøftelse med Folketingets partier – at kunne fastlægge den nærmere organisering af ledelsen af forsvaret og herunder den organisatoriske placering af forsvarschefen som forsvarets øverste militære embedsmand og ministerens øverste og nærmeste militære rådgiver i alle militærfaglige spørgsmål. Dette er også en naturlig og velbegrundet følge af, at forsvarsministeren – som enhver anden chef inden for det offentlige eller det private område – har det overordnede ledelsesansvar politisk og administrativt.
- Sammenfattende vil lovforslaget således give den til enhver tid siddende forsvarsminister mulighed for at tilpasse organiseringen af ledelsen af forsvaret til aktuelle behov, men inden for lovens rammer og begrænsninger.

- Under 1. behandlingen og i de spørgsmål, der er blevet stillet efterfølgende, er der en række forhold, som går igen, og som jeg finder det naturligt at komme ind på i lyset af ønsket om at uddybe de mest betydningsfulde dele af forslaget for forswarets fremtid.
- Der er blevet spurgt til de kritiske høringsvar. De gør selvfølgelig indtryk, især bekymringen for, om en ændret organisering kan påvirke sikkerheden for udsendte styrker. Derfor vil jeg gerne benytte lejligheden til at understrege, at høringsvarene er blevet gennemgået nøje, men ikke har givet regeringen anledning til at opgive lovforslaget.
- Høringsvarene har imidlertid givet anledning til, at en række forhold er blevet tydeliggjort i det fremsatte lovforslag i forhold til det udkast, som var i høring. Det er således blevet tydeliggjort i bemærkningerne, at den foreslåede bestemmelse om forsvarschefens kommando indebærer en række rammer og begrænsninger for organiseringen af ledelsen af forsvaret. Det fremgår også, at forsvarschefens operative ledelse af danske militære styrker omfatter såvel værnsspecifikke som værnssfælles operative kapaciteter.
- Der er ikke grundlag for at frygte, at en ændret organisering inden for lovforslagets rammer vil svække sikkerheden for forswarets udsendte eller skabe usikkerhed om ansvaret på det operative område. Der er uændret en direkte kommandolinje fra forsvarschefen til underlagte operative enheder. Hertil kommer, at forsvarschefens ansvar eksplicit

også omfatter den militærfaglige vurdering af, om støtten til opstillingen, uddannelsen og indsættelsen af danske styrker er tilstrækkelig til, at de kan løse forudsete og pålagte opgaver.

- Forsvarschefens varetagelse af dette ansvar forudsætter ikke, at forsvarschefen er styrelseschef med myndighedsansvar over underlagte myndigheder.
- De kritiske hørings svar skal også ses på baggrund af, at lovforslaget gør det muligt at ændre den organisering af ledelsen af forsvaret, som grundlæggende har været uændret siden 1970. Forandringer giver ofte anledning til skepsis og kritik. Når det er sagt, er jeg selvsagt optaget af, at alle kritikpunkter er blevet og bliver vurderet.
- Jeg vil også gerne stilfærdigt gøre opmærksom på, at hvis andre NATO-lande har andre modeller – herunder allierede, som vi normalt samarbejder med – så bør man ikke på forhånd afvise, at der kan være alternativer til den nuværende organisering, som bedre tilfredsstillende aktuelle behov.
- Også bekymringen for om den militærfaglige rådgivning politiseres og svækkes, hvis der sker integration, finder jeg grundløs. Ingen ministre har interesse i dårlig eller forkert rådgivning, og jeg har fuld tillid til, at skiftende forsvarschefer vil holde fast i, hvad der er den militærfaglige rådgivning.

- Politiske ønsker og prioriteter sætter rammerne for den militærfaglige rådgivning, og den militærfaglige rådgivning om militære muligheder og konsekvenser er med til at sætte rammerne for politiske beslutninger.
- Efter regeringens opfattelse er der snarere grund til at formode, at den faglige rådgivning vil stå stærkere, hvis der er en tættere relation mellem den øverste militærfaglige rådgiver og det politiske niveau.
- Med hensyn til Folketingets og offentlighedens adgang til – hvis Forsvarskommandoen og departementet integreres – at blive bekendt med forsvarschefens militærfaglige rådgivning, tilkendegav jeg under 1. behandlingen, at jeg er indstillet på at finde en model herfor.
- Når der opnås enighed om en model, vil den kunne optrykkes som bilag til udvalgets betænkning, hvorfor der vil være tale om en retstilstand, som forsvarsministeren er forpligtet – også retligt – til at overholde.
- Der vil med andre ord med en beskrivelse af modellen på denne måde – som angivelse i bemærkningerne i lovforslaget om forsvarschefens ansvar og opgaver – være tale om bindende forarbejder til lovændringen.
- Herefter vender jeg mig til spørgsmålet om "armslængde" mellem det politiske og det administrative, hvis den nuværende organisering ændres.

- Lad mig først understrege, at der endnu ikke er truffet beslutning om en konkret organisationsmodel.
- Hertil kommer, at der under alle omstændigheder vil være en række myndigheder under et eventuelt integreret departement. Der vil således fortsat være et departementalt niveau og et styrelsesniveau, men snittet vil blive lagt anderledes, hvis den øverste militære ledelse integreres i departementet.
- Beredskabsstyrelsen, Forsvarets Efterretningstjeneste og Hjemmeværnskommandoen vil referere til departementet, ligesom det er tilfældet i dag, i lighed med Forsvarsministeriets Interne Revision, der dog evt. kan placeres som en del af departementet.
- De myndigheder, der i dag refererer til Forsvarskommandoen, vil fremadrettet referere til departementet.
- Det omfatter de tre operative kommandoer med underlagte myndigheder – og dermed også en evt. værnssfælles operativ kommando – samt forventeligt Arktisk Kommando og den kommende Specialoperationskommando.
- Det omfatter også de koncernfælles funktionelle tjenester: Forsvarets Materieltjeneste, Forsvarets Personeltjeneste, Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste, Forsvarsakademiet, Forsvarets Sundhedstjeneste, Veterancentret, Forsvarets Regnskabstjeneste, Forsvarets

Koncernfælles Informatiktjeneste, Forsvarets Center for Digital Forvaltning og Uddannelse samt Forsvarets Center for Arbejdsmiljø. Flere af disse myndigheder støtter både forsvarrets myndigheder og andre myndigheder på Forsvarsministeriets område.

- Som bekendt er det aftalt i forligskredsen at undersøge mulige sammenlægninger af en række af disse myndigheder, så antallet af myndigheder vil forventeligt blive reduceret betragteligt.
- Som det ofte er tilfældet, er det et spørgsmål om at afveje fordele og ulemper. Fordelene er bl.a. en smidigere og hurtigere tilvejebringelse af relevante oplysninger. Ulempen kan være en voksende informationsmængde. Jeg ser "mindre armslængde" som en udfordring, der skal håndteres, og ikke som et argument imod f.eks. integration.
- På forsvarsministeriets område er der ikke retssikkerhedsmæssige hensyn til borgerne, som betinger særlige hensyn i forbindelse med organiseringen.
- Der er også blevet efterlyst en konkret model og stillet spørgsmål til forsvarschefens placering.
- Jeg har ikke lagt skjul på min sympati for en integreret model – den der er kaldt model C i redegørelsen, men jeg vil gerne understrege, at der endnu ikke er taget beslutning om en konkret model og dermed heller ikke om et konkret organisationskema.

- Jeg vil gerne benytte lejligheden til at gentage, at jeg er indstillet på med Folketingets partier at drøfte en konkret model for organisering af ledelsen af forsvaret. Med hensyn til forsvarschefens mulige placering i en integreret model vil jeg gerne helt og aldeles afvise, at det kan blive som afdelingschef i departementet, som nogen har fremført.
- Forsvarschefens grundlæggende ansvar, opgaver m.v. fastsættes i lovforslaget, herunder at forsvarschefen er den øverste militærfaglige rådgiver og har den operative ledelse af danske militære styrker, og på de områder har forsvarschefen direkte adgang til forsvarsministeren på samme måde som i dag.
- Departementschefen er ikke led i den operative kommandostruktur og er ikke rådgiver om militærfaglige spørgsmål – præcis som i dag.
- Ved integration vil situationen således være uændret, når det drejer sig om forsvarschefens direkte militærfaglige rådgivning til ministeren og forsvarschefens kommandoansvar.
- I tilfælde af integration vil departementschefen fortsat i øvrigt være ansvarlig over for ministeren for ledelsen af departementet.
- En konkret organisering skal fastsættes inden for lovforslagets rammer og begrænsninger, herunder

bestemmelserne om stillingen som forsvarschef og dennes grundlæggende ansvar, opgaver m.v.

- Det indebærer også, at forsvarschefen skal have den fornødne værnssfælles stabsstøtte og en fast stedfortræder.
- Der er også blevet spurgt til de økonomiske konsekvenser af en ændret organisering.
- Da lovforslaget rummer en bemyndigelsesbestemmelse, har denne i sig selv ikke økonomiske og personalemæssige konsekvenser.
- Konsekvenser, herunder i form af rationaliseringsgevinster m.v., kan således først nærmere fastlægges og beregnes, når der er truffet beslutning om en konkret model.
- Som det fremgår af 2012 redegørelsen, vil der især ved integration være en rationaliseringsgevinst, men før der er en detaljeret organisering, er det umuligt at sætte tal på.
- Der er endelig også blevet talt om og spurgt meget til sammenhængen til spørgsmålet om en værnssfælles operativ kommando.
- Det er en del af den politiske aftale på forsvarsområdet 2013-2017 at undersøge en løsningsmodel for sammenlægning af de tre operative kommandoer til én værnssfælles operativ kommando. En afklaring af organiseringen af den øverste ledelse vil gøre den undersøgelse og den efterfølgende drøftelse lettere. Efter

lovens vedtagelse vil eventuelle ændringer af organiseringen på lavere niveauer skulle ske inden for lovens rammer og begrænsninger, herunder stillingen som forsvarschef og dennes grundlæggende ansvar, opgaver m.v.

- Hvis der etableres en værnssfælles operativ kommando, vil forsvarschefen uændret være den øverste militærfaglige rådgiver og have den operative ledelse af danske militære styrker.
- Forsvarschefens operative ledelse omfatter såvel værnsspecifikke som værnssfælles operative kapaciteter, og værnssfælles specialoperationsstyrker vil i medfør af lovforslaget også være under forsvarschefens kommando.
- Jeg finder den rækkefølge helt naturlig. Regeringen ønsker at fastholde stillingen som forsvarschef og lægger vægt på, at der lovgives om centrale forhold om forsvarschefens ansvar, opgaver mv. Regeringen har således ingen betænkeligheder ved at vedtage lovforslaget uden en samtidig afklaring af organiseringen på lavere niveauer.
- Jeg tror, jeg har dækket næsten alle eller i hvert fald de vigtigste aspekter af lovforslaget, som er af betydning for forswarets fremtid. Jeg ved godt, at indlægget blev lidt langt, men jeg fandt det vigtigt at besvare spørgsmålet udtømmende og i sammenhæng. Jeg håber, det har tjent til at udrydde eventuelle misforståelser og dermed skabe større forståelse for og opbakning til regeringens lovforslag, og jeg

er som sagt rede til med Folketingets partier at drøfte en konkret model for organiseringen af ledelsen af forsvaret.